

บทความวิจัย (ม.ค. – มิ.ย. 2562)

แนวทางการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ศิริณี พลเสนา, สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ e-mail: Siranee_p@sb.ac.th โทร: 0882459884
ดร.อาจารย์ คุวัธนไพศาล, สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, โทร: 0872234545
ธีระดา ภิญโญ, รองศาสตราจารย์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, โทร: 0867745266

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะแนว 2) เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนว โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกับครูแนะแนวด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบใช้หลักความน่าจะเป็น แบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 110 ชุด และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับรองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 8 โรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานแนะแนว โดยภาพรวม ด้านขอบข่าย และด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะแนว โดยภาพรวมด้านขอบข่าย และด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด 3) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะแนว โดยภาพรวมด้านขอบข่าย และด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) แนวทางการบริหารงานแนะแนวประกอบด้วย นโยบายเพิ่มศักยภาพนักเรียนด้วยการแนะแนวเชิงรุก นโยบายจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการแนะแนวอาชีพอย่างกว้างขวาง และนโยบายเน้นกระบวนการแนะแนวเชิงระบบอย่างยั่งยืน การวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงาน ด้านการปรับปรุงและพัฒนาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ

คำสำคัญ: การบริหารงานแนะแนว, สร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ, นักเรียนมัธยมศึกษา.

Received: June 18, 2018, **Accepted** June 29, 2018

Guidelines of Guidance Administration to Create Professional Experiences of Students in Secondary School of The Secondary Educational Service Area Office 3

Siranee Polsana, PANYAPIWAT INSTITUTE OF MANAGEMENT, e-mail: Siranee_p@sb.ac.th โทร: 0882459884
Archaree Khoovatanapaisal, PANYAPIWAT INSTITUTE OF MANAGEMENT โทร: 0872234545
Terada Pinyo, Associate Professor PANYAPIWAT INSTITUTE OF MANAGEMENT, โทร: 0867745266

Abstract

This study aims to: 1) study about the current and preferable conditions of counselling and guideline management; 2) compare the current and preferable conditions of counselling and guideline management for work experience; 3) study and find out the management method. A questionnaire is used for collecting data and 110 sets are distributed to guidance and counselling teachers, applying stratified random sampling method; and a structured interview is employed for interviewing the deputy and the directors about 8 schools. The statistical tools are being utilized are percentage, mean, SD, t-test, and content analysis.

The results are that: 1) the current condition of guidance and counselling management overall and individual aspect regarding scope and process are at the high level; 2) the preferable condition overall and individual aspect regarding scope and process are at the highest level; 3) the current and the preferable conditions overall and individual aspect regarding scope and process are different at the level of 0.05 statistical significances; 4) the method for counselling and guideline management includes the proactive policy on students' potential development; the policy on the establishment of work experience information center; and the policy with the focus on sustainable systematic guidance and counseling process. This research beneficially forms knowledge on working process concerning the development and improvement is the vital factor for counselling and guideline management for work experience.

Keywords: counselling and guideline management, work experience, secondary school students

คำขอขอบคุณ: งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

บทนำ

จากพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ในหลวงรัชกาลที่ 10 ทรงเน้นย้ำในการสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนด้านการมีงานทำ มีอาชีพที่มั่นคง สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งความรู้ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสาธารณะและสามารถปรับตัวอยู่กับผู้อื่นในสังคมได้ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ให้มีความก้าวหน้าและทันสมัยซึ่งต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญและการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีสันติสุขและสามารถเกื้อหนุนต่อการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี พัฒนาให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนมีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำหลักสูตรเสริมให้เด็กมีประสบการณ์ในการทำงาน (work experience) โดยเริ่มจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนต้องเรียนรู้หรือฝึกงานหรือค้นหาอาชีพในสถานที่สนใจ เพื่อให้เด็กเข้าใจตนเองว่าชอบหรือไม่ชอบงานลักษณะนั้นๆ ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาที่สนใจในอนาคต โดยมีเป้าหมายการจัดกิจกรรม ในการสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาอยู่ 3 ประการ ประการแรก การตระหนักรู้ในอาชีพ เพื่อให้นักเรียนรู้ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดได้เหมาะสมกับตน มีค่านิยมและเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีต้นแบบในอาชีพที่สนใจ รู้จักโลกอาชีพ และรู้จักโลกตลาดแรงงาน ประการที่สอง การสำรวจอาชีพเพื่อให้นักเรียนรู้จักอาชีพในชุมชนท้องถิ่น จังหวัด และภูมิภาค อาชีพในอนาคตที่ต้องการ มีแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถสำรวจทางเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้ และประการสุดท้ายการเตรียมตัวสู่อาชีพ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพที่สนใจ มีทักษะพร้อมเข้าสู่อาชีพที่สนใจ และมีการจัดหาที่ปรึกษา/ผู้รู้ในนักเรียนเริ่มประกอบธุรกิจหรือบริการของตนเอง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นช่วงวัยที่ต้องตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับสายสามัญศึกษาหรือสายอาชีวศึกษา กว่าร้อยละ 50 ไม่ได้ผ่านกระบวนการแนะแนวการศึกษาและอาชีพอย่างเป็นระบบ การที่นักเรียนไม่ได้ถูกเตรียมความพร้อมมาก่อน ย่อมมีความเสี่ยงในการตัดสินใจเพราะไม่ได้อยู่บนพื้นฐานในหลักการและเหตุผล ซึ่งส่งผลต่อขีดความสามารถในการเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อเป็นอย่างมาก (กระทรวงแรงงาน, 2559) นอกจากนี้ความไม่เข้าใจตนเองภายหลังการจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ส่งผลให้การเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาผิดพลาดไปด้วย แสดงให้เห็นว่าการเลือกอาชีพจึงมีความสำคัญอย่างมาก คนที่เลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองย่อมก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน และก่อให้เกิดความสุขในการทำงาน และยังมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมากที่สุด ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลประกอบอาชีพไม่เหมาะสมกับตนเองก็จะเกิดความเบื่อ

หน่วยในการทำงาน (สุภาวดี ทองบุญส่ง, 2556) ดังนั้นการแนะนำเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพในโรงเรียน จึงมีความสำคัญต่อผู้ที่เริ่มเข้าสู่อาชีพควรจะได้รับข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพให้มากที่สุดก่อนที่จะตัดสินใจเข้าสู่อาชีพนั้น ๆ เพราะธรรมชาติทำให้คนเรามีอะไรที่แตกต่างกันมีความสนใจแตกต่างกัน มีความสามารถแตกต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน จึงประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน (คู่มือกรรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, 2559)

การบริหารงานแนะนำในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการปรับตัวอย่างเหมาะสม ในสังคมปัจจุบันที่มีความซับซ้อนและมีปัญหามากมาย งานแนะนำ ประกอบด้วย 5 บริการ คือ 1) งานบริการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นบริการที่ทำให้ครูแนะนำรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและช่วยให้รู้จักผู้เรียนมากยิ่งขึ้น สามารถช่วยเหลือได้ถูกต้อง การบริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคลยังสามารถช่วยให้ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแนะนำรู้จักและเข้าใจนักเรียนได้เป็นอย่างดี 2) งานบริการสนเทศเป็นบริการที่ให้ความรู้ ข่าวสาร ข้อมูล ทั้งทางด้านการศึกษา ด้านอาชีพและการปรับตัวให้เข้ากับสังคม สามารถช่วยให้นักเรียนสนใจที่จะวางแผนการเรียนและทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ 3) งานบริการให้คำปรึกษาเป็นบริการที่จัดขึ้นในสถานศึกษาอย่างเป็นทางการเพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม 4) งานบริการจัดวางตัวบุคคล เป็นบริการจัดวางตัวบุคคลให้เหมาะสมกับงานตามที่เลือกช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนตามวิชาที่ตนเองชอบ ช่วยให้มีโอกาสเรียนและประกอบอาชีพตรงตามความสามารถของตนเอง และ 5) งานบริการติดตามผล เป็นการติดตามดูว่าการบริการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินไปแล้วนั้นได้ผลมากน้อยเพียงใด ผู้เรียนที่จบการศึกษาไปแล้วนั้นไปศึกษาต่อที่ไหนและประสบปัญหาอะไรบ้าง (ปราณี ตันติตระกูล, 2556) ซึ่งจะต้องจัดให้ครอบคลุมสาระสำคัญของการแนะนำทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ รู้จักแสวงหา รู้จักใช้ข้อมูลการวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้ ด้านอาชีพ ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจในโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตมีการเตรียมตัวสู่อาชีพ สามารถวางแผนเพื่อประกอบตามที่ตนเองถนัดและสนใจ ด้านส่วนตัวและสังคม ให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รักสิ่งแวดลอมมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีทักษะชีวิตและสามารถปรับตัวดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) โดยครูแนะนำในโรงเรียน มีบทบาทจัดระบบงานแนะนำในสถานศึกษา เป็นผู้วางแผนและจัดทำโครงการแนะนำ เพื่อเสนอผู้บริหารตามนโยบายของสถานศึกษาโดยมีการสำรวจสภาพแวดล้อมและข้อมูลจากนักเรียนทุกคนเพื่อให้การวางแผนและโครงการตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของนักเรียน เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน การประสานงานและติดตามประเมินผลในการจัดกิจกรรมแนะนำให้ครอบคลุม ขอบข่าย 3 ด้านและ บริการทั้ง 5 บริการตามแผนงานโครงการที่กำหนด เป็นผู้จัดทำแผนกิจกรรมแนะนำพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรกิจกรรม ให้คำปรึกษาแก่ครู ผู้ปกครองและนักเรียนที่มีปัญหา จัดทำแผนและดำเนินการในการพัฒนาครูหรือบุคลากรแนะนำในสถานศึกษา สอดคล้องกับทฤษฎีวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA มืองค์ประกอบคือ 1) Plan การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ 2) Do การดำเนินการตามแผน 3) Check การประเมินแผน และ 4) Act การนำผลการประเมินมาปรับปรุงหรือพัฒนา (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2558)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานแนะนำเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา มีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ทั้งความรู้ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะนำเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อค้นหาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะนำ รวมทั้งค้นหาแนวทางการบริหารงานแนะนำเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานแนะนำในโรงเรียน ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนสู่ความพร้อมในการประกอบอาชีพและเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะนำเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะนำเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะนำเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ได้แก่ ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 47 โรงเรียน จำนวน 141 คน (ฝ่ายบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3, 2560)

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 ได้แก่ ครูแนะแนวสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 105 คน โดยคำนวณจากสูตรของ Yamane กำหนดให้ความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลครั้งนี้จำนวน 110 ชุด เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) กำหนดชั้นภูมิเป็นขนาดโรงเรียน

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้สัมภาษณ์ ในประเด็นแนวทางการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 8 โรงเรียน โดยมีเกณฑ์พิจารณาคุณสมบัติ 1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี บริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้องและ 2) เป็นผู้นำทางการศึกษาโดยมีตำแหน่งบริหาร ที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เรื่อง การบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง/หน้าที่รับผิดชอบ ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา ในองค์ประกอบ 2 ด้าน จำนวน 31 ข้อ ได้แก่ ด้านขอบข่าย จำนวน 10 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 21 ข้อ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าแบบของลิเคิร์ท (Likert's scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยได้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัทเท่ากับ 0.874

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เพื่อให้ผู้บริหารแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม ด้านขอบข่าย และด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันของการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา รายด้านและภาพรวม

การบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียน	ระดับการบริหาร		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านขอบข่าย	3.56	0.563	มาก
2. ด้านกระบวนการ	3.89	0.439	มาก
ภาพรวม	3.41	0.351	มาก

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแผนเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม ด้านขอบข่ายและด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแผนเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา รายด้านและภาพรวม

การบริหารงานแผนเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียน	ระดับการบริหาร		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านขอบข่าย	4.46	0.477	มากที่สุด
2. ด้านกระบวนการ	4.85	0.195	มากที่สุด
ภาพรวม	4.72	0.252	มากที่สุด

3. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแผนเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวม ด้านขอบข่ายและด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแผนเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา

การบริหารงานแผนเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียน	สภาพ	$\bar{X}$	S.D.	t	df.	p-value
1. ด้านขอบข่าย	ปัจจุบัน	3.56	0.563	13.8378*	109	.000
	พึงประสงค์	4.46	0.477			
2. ด้านกระบวนการ	ปัจจุบัน	3.89	0.439	-35.263*	109	.000
	พึงประสงค์	4.85	0.195			
ภาพรวม	ปัจจุบัน	.41	.351	-2.721*	109	.000
	พึงประสงค์	.72	.252			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางการบริหารงานแผนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย 3 นโยบาย ได้แก่

4.1 นโยบายเพิ่มศักยภาพนักเรียนด้วยการแนะแนวเชิงรุก

กลยุทธ์

1) สร้างการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนหลายมิติ อาชีพ การศึกษา บุคลิกภาพ ที่หลากหลายทั้งแบบทดสอบวิชาการและสังคม กิจกรรมเสริมทักษะอาชีพ การพัฒนาบุคลิกภาพ สุขภาพ

2) สร้างเครือข่าย ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนเสริมในชั่วโมงอย่างต่อเนื่อง ประสานงานผู้ปกครอง ศิษย์เก่าและมหาวิทยาลัยมาให้ความรู้แก่นักเรียน สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความร่วมมือกับองค์กรที่หลากหลาย เช่น ชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานอาชีพและสถานศึกษา บริการความรู้ การอบรม ศึกษาดูงาน รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงประยุกต์ ส่งเสริมสนับสนุนปฏิบัติการงานแผน และพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรที่หลากหลาย

3) สร้างอาชีพที่ยั่งยืน อาทิ การสร้างรายได้ระหว่างเรียน การส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเชิงอาชีพชุมชน การศึกษางานอาชีพเชิงรุกโดยเริ่มที่ชุมชนพัฒนาเชิงนวัตกรรมชุมชน และการส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนางานสร้างรายได้

4.2 นโยบายจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการแนะแนวอาชีพอย่างกว้างขวาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- การพัฒนาสารสนเทศอย่างยั่งยืนและรอบด้านทั้ง อาชีพ การศึกษา บุคลิกภาพ
- การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการประยุกต์สารสนเทศอย่างหลากหลาย
- การสื่อสารการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์
- สารสนเทศ/ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับสมัครงาน

4.3 นโยบายเน้นกระบวนการแนะแนวเชิงระบบอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์

1) ยกระดับการบริหารงานแนะแนวด้วยแรงบันดาลใจ มีการพัฒนาระบบบริหารงานแนะแนวเชิงคู่ขนานทั้งการบริหารและโครงการ การสร้างแรงบันดาลใจด้วยความมุ่งมั่นและเชี่ยวชาญในวิชาชีพ พัฒนาความชอบความถนัด และการจัดหางานให้แก่นักเรียน

2) สร้างระบบบริหารงานแนะแนวมืออาชีพ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมอันได้แก่

- การบริหารเชิงโครงการ/เชิงเป้าหมาย
- การจัดการเรียนการสอนแบบองค์รวม วิชาการ/ปฏิบัติการ/จริยธรรม
- การตัดสินใจร่วมกัน
- การติดตามประเมินผลเชิงเครือข่าย
- การจัดทำแผนจากรายงานผลการดำเนินงาน

อภิปรายผล

1. จากข้อค้นพบ สภาพปัจจุบันของการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม ด้านข้อบ่งชี้และด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครูมีการดำเนินงานเกี่ยวกับข้อบ่งชี้และกระบวนการแนะแนวพอควร ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและการสร้างเสริมทักษะชีวิตให้กับนักเรียน มีการจัดทำรายงานการสำรวจเพื่อการวางแผนอนาคตในการประกอบอาชีพ มีการจัดกิจกรรมแนะแนวเริ่มตั้งแต่การกำหนดแผนงานการแนะแนว การจัดเตรียมสถานศึกษาด้านวิชาชีพ การเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ การให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับลักษณะงานต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนา กิจกรรม/โครงการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 19-21) ที่ระบุว่า บทบาทหน้าที่ของบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร เป็นผู้ดำเนินการกำหนดทิศทางและสนับสนุนการทำงานแนะแนว โดยมีครูแนะแนวเป็นบุคลากรในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ไปสู่เป้าหมายของกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริชัย กาญจนรังสี (2553, อ้างถึงใน จันทร์เพ็ญ สุวรรณคร, 2558, น. 153-154) ที่กล่าวว่า ครูแนะแนวในโรงเรียนจะต้องมีบทบาทหน้าที่เป็นทั้งที่ปรึกษา (supervisor) ในการให้ความรู้และคำแนะนำด้านจิตวิทยาการแนะแนวแก่ครูผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทุกคน ตลอดจนการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนา เมื่อจินดา (2553) ที่กล่าวว่า การแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพในโรงเรียนมีความสำคัญในการให้ข้อมูลแก่ผู้เรียนทั้งด้านการศึกษา การงานอาชีพ ชีวิต และสังคม และมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะในการพัฒนาตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง รวมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรางค์ ไชยสงคราม (2557) ที่กล่าวว่า การแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพจำเป็นต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นการพัฒนาผู้เรียน ทั้งทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม จิตใจ อันจะเป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับปัญหา รู้จักเลือกชีวิตที่ดีงามสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขาวนา อมรสงเจริญ (2553) พบว่า การบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของอาทิมา จันทร์แจ่มแจ่ม (2558) พบว่า สภาพการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิเศษโลก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ชัดแย้งกับงานวิจัยของ เกศวรา น้อยคนึง (2560) พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. จากข้อค้นพบ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม ด้านข้อบ่งชี้และด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า ครูแนะแนวมีความคาดหวังเกี่ยวกับข้อบ่งชี้งานที่จำเป็นต้องให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสาร

อาทิ เช่น การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับสมัครงานของหน่วยงานภายนอกและการให้คำปรึกษาแนะแนวอาชีพระหว่างเรียน รวมทั้งเห็นคุณค่าของการดำเนินการแนะแนวอย่างมีระบบขั้นตอน โดยเฉพาะการติดตามผลการดำเนินงาน การพัฒนารูปแบบการจัดเก็บและเชื่อมโยงข้อมูลที่ชัดเจน เพื่อนำมาใช้ปรับปรุง วางแผน พัฒนาการบริหารงานแนะแนว สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ที่ระบุว่า นโยบายการขับเคลื่อนการดำเนินงานการสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ (work experience) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ของรัฐบาลที่ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำหลักสูตรเสริมให้เด็กมีประสบการณ์ทำงาน โดยเริ่มจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนต้องไปเรียนรู้หรือฝึกงานหรือค้นหาอาชีพในสถานที่ที่สนใจ เพื่อให้เด็กเข้าใจตนเองว่าชอบหรือไม่ชอบงานลักษณะนั้น ๆ ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชานั้นๆ ในอนาคต สอดคล้องกับ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2574) ที่มีจุดมุ่งหมายว่า เป็นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ที่ระบุว่า เพื่อให้นักเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สำรวจโลกของการทำงาน ได้สัมผัสและเรียนรู้อาชีพจากสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งจะส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนและตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษาและประกอบอาชีพในอนาคตได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ประพันธ์ เจริญ (2555) ที่กล่าวว่า วงจรการบริหารงานคุณภาพ อันได้แก่ Plan (การวางแผน) Do (การปฏิบัติ) Check (การตรวจสอบ) และ Act (การดำเนินงานให้เหมาะสม) เป็นวงจรที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุก ๆ เรื่อง รวมทั้งตั้งเป้าหมายของชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Glazier (2004) พบว่า การจัดบริการแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้และ พัฒนาตนเองทุกด้าน หากโรงเรียนมีการจัดการแนะแนวที่ดีมีประสิทธิภาพได้รับการร่วมมือจากทุกฝ่าย งานแนะแนวในโรงเรียนก็จะเกิดประโยชน์โดยตรงต่อนักเรียนและประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพร พูนปริญญา (2553) พบว่า ครูแนะแนวมีความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานแนะแนวของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านการปฏิบัติงานแนะแนวอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศรา น้อยคณิง (2560) พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะแนว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. จากข้อค้นพบ แนวทางการบริหารงานแนะแนวเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ประกอบด้วย 3 นโยบาย ได้แก่ นโยบายเพิ่มศักยภาพนักเรียนด้วยการแนะแนวเชิงรุก นโยบายจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการแนะแนวอาชีพอย่างกว้างขวาง และนโยบายเน้นกระบวนการแนะแนวเชิงระบบอย่างยั่งยืน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างวัฒนธรรม การทำงานแนะแนวเชิงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมอาชีพและรายได้ระหว่างเรียน ส่งเสริมพัฒนาระบบสารสนเทศครอบคลุมทุกมิติ สร้างแรงบันดาลใจในการแนะแนว และสร้างระบบบริหารงานแนะแนวมืออาชีพ สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารการแนะแนวของเกษมชาติ นเรศเสนีย์ (2553) ที่กล่าวว่า กระบวนการบริหารจัดการที่เป็นงานของผู้บริหารประกอบด้วย 7 ขั้นตอนได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การจัดสรรบุคคลเข้าทำงาน 4) การอำนวยการสั่ง 5) การประสานงาน 6) การรายงานผลการปฏิบัติงาน และ 7) การจัดงบประมาณที่ระบุดึงทรัพยากรจากรัฐบาล สอดคล้องกับทฤษฎีการปฏิบัติการแนะแนวของเกษมชาติ นเรศเสนีย์ (2553) ที่กล่าวว่า กระบวนการบริหารจัดการที่เป็นงานของผู้บริหารประกอบด้วย 7 ขั้นตอนได้แก่ 1) การวางแผน 2) DO คือ การปฏิบัติตามแผน 3) Check คือ การตรวจสอบ และ 4) Act คือ การปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม หรือการจัดทำมาตรฐานใหม่ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพการทำงานโดยการดำเนินงานตามวงจร PDCA หมุนครบรอบ ก็จะเป็นแรงส่งสำหรับการดำเนินงานในรอบต่อไป และก่อให้เกิดการปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ ปราณี ตันติตระกูล (2556) ที่กล่าวว่า การแนะแนวในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลแต่ละคนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ตระหนักในคุณค่าของตนเอง สามารถแสวงหาความรู้ความสามารถใช้โอกาสเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางการศึกษา และประกอบอาชีพพร้อมทั้งพัฒนาบุคลิกภาพได้ สอดคล้องกับแนวคิดของวิภา ชัยยะ (2552) ที่กล่าวว่าครูแนะแนวในโรงเรียนมีบทบาทจัดระบบงานแนะแนวในสถานศึกษารองจากผู้บริหาร เป็นผู้วางแผนและจัดทำโครงการแนะแนวเสนอโยบายของสถานศึกษาโดยมีการสำรวจสภาพแวดล้อมและข้อมูลจากนักเรียนทุกคนเพื่อให้การวางแผนและโครงการตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของนักเรียน เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานการประสานงานและติดตามประเมินผลในการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมขอบข่าย 3 ด้านและบริการทั้ง 5 บริการตามแผนงานโครงการที่กำหนด เป็นผู้จัดทำแผนกิจกรรมแนะแนวพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรกิจกรรม จัดทำแผนและดำเนินการในการพัฒนาครูหรือบุคลากรแนะแนวในสถานศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของจันทร์เพ็ญ สุวรรณคร (2558) ที่กล่าวว่า บทบาทของครูแนะแนว คือ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรูปแบบการจัดการ

เรียนการสอนต่างๆ ที่สอดคล้องส่งเสริมทักษะด้านการศึกษาด้านการงานและอาชีพ และด้านชีวิตและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของดาลี พินิจ (2553) พบว่า แนวทางการพัฒนางานแนะแนวของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการจัดโครงการการดำเนินงานแนะแนวที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับการวางแผน สร้างแรงบันดาลใจ จูงใจให้ครูและบุคลากร เป็นผู้นำด้านการบริหารงานแนะแนวที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และทันต่อเหตุการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิชัย ปลื้มจิต (2553) พบว่าการบริหารงานแนะแนว ควรพัฒนาบุคลากรและมอบหมายงานที่ถูกต้องตรงกับความถนัด ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำงานทำงานด้วยความสุข ความกระตือรือร้น ความรับผิดชอบ มีขวัญและกำลังใจในการทำงานเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิตศร์ จัปจิตต์ (2559) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการฝึกอบรมด้านจิตวิทยาการแนะแนว ตามแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และควรจัดอบรมในด้านการส่งเสริมความตระหนักถึงความสำคัญของงานแนะแนว โดยมีคณะติดตามผลและประเมินผลที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากข้อค้นพบ สภาพปัจจุบันของการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม ด้านขอบข่ายและด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารควรจัดกิจกรรม/โครงการส่งเสริมให้ครูแนะแนวมีการจัดทำรายงานการสำรวจเพื่อการวางแผนอนาคตในการประกอบอาชีพ มีการจัดกิจกรรมแนะแนวอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การกำหนดแผนงานการแนะแนวการจัดเตรียมสถานศึกษาด้านวิชาชีพ โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศลักษณะงานต่าง ๆ และพัฒนา กิจกรรม/โครงการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
2. จากข้อค้นพบ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม ด้านขอบข่ายและด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารควรจัดกิจกรรม/โครงการส่งเสริมให้ครูแนะแนวได้รับข้อมูลข่าวสาร อาทิ เช่น การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับสมัครงานของหน่วยงานภายนอกและการให้คำปรึกษาแนะแนวอาชีพระหว่างเรียน และตระหนักถึงคุณค่าของการดำเนินการแนะแนวอย่างมีระบบขั้นตอน โดยเฉพาะการติดตามผลการดำเนินงาน การพัฒนารูปแบบการจัดเก็บและเชื่อมโยงข้อมูลที่ชัดเจน เพื่อนำมาใช้ปรับปรุง วางแผน พัฒนาการบริหารงานแนะแนว
3. จากข้อค้นพบ แนวทางการบริหารงานแนะแนวเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา ในนโยบายการเพิ่มศักยภาพนักเรียนด้วยการแนะแนวเชิงรุก ผู้บริหารควรจัดกิจกรรม/โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในหลายมิติสร้างเครือข่ายองค์กรที่หลากหลาย สร้างอาชีพและรายได้ระหว่างเรียน อาทิเช่น โครงการพัฒนาศักยภาพ โครงการสร้างความร่วมมือกับองค์กร และโครงการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเชิงอาชีพชุมชน
4. จากข้อค้นพบ แนวทางการบริหารงานแนะแนวเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา ในนโยบายการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการแนะแนวอาชีพอย่างกว้างขวาง ผู้บริหารควรจัดระบบสารสนเทศ ด้านอาชีพ การศึกษา บุคลิกภาพ สื่อสารการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ประชาสัมพันธ์การรับสมัครงาน รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการประยุกต์สารสนเทศอย่างหลากหลาย
5. จากข้อค้นพบ แนวทางการบริหารงานแนะแนวเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา ในนโยบายเน้นกระบวนการแนะแนวเชิงระบบอย่างยั่งยืน ผู้บริหารควรจัดกิจกรรม/โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานของครูในการบริหารงานแนะแนว สร้างทีมงานบริหารงานแนะแนวมืออาชีพ อาทิเช่น โครงการยกระดับงานแนะแนว โครงการตลาดนัดอาชีพ และโครงการเวทีเชิดชูเกียรติครูแนะแนวยอดเยี่ยม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 อาทิเช่น ปัจจัยด้านการศึกษาด้านอาชีพ ปัจจัยสังคมและปัจจัยด้านบุคลิกภาพ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการบริหารงานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ (2560). *แนวทางในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ (work experience)*. จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2560 จากเว็บไซต์: <http://www.supergen.com>
- กระทรวงแรงงาน (2559). *การบริการแนะแนวอาชีพของกรมการจัดหางาน*. วารสารสถานการณ์ตลาดแรงงานภาคกลาง ไตรมาสที่ 4 , 2560
- เกศรนา นองคิ่ง (2560). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานแนะแนวโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)
- เกษมชาติ นเรศเสณีย์ (2553). *ยุทธศาสตร์เผยแพร่พระพุทธศาสนาเชิง*. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระราชูปถัมภ์ (ฉบับ 7), 55-56.
- คณิตศรี จัปจิตต์ (2559). *การศึกษาแนวทางการส่งเสริมงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา)
- จันทร์เพ็ญ สุวรรณคร (2558). *กระบวนการจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร)
- เขาวนา อมรสงักรเจริญ (2553). *การบริหารงานแนะแนวของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม)
- ดาลี พิณิจ (2553). *การจัดทำแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนบ้านดู่ สหราษฎร์พัฒนาการ พื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 28 กรณีศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ)
- ธนพร พูนปริญญา (2553). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาดำเนินงานแนะแนวของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสกลนคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)
- ประพันธ์ เวาริมย์ (2555). *แนวคิดเรื่องสมรรถนะ “โมเดลภูเขาน้ำแข็ง” (Iceberg Model)*, จาก grop.wunjun.com/valrom2012/topic/362656-11237.
- ปราณี ตันติตระกูล. (2556). *ปัจจัยการควบคุมงานแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร)
- แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560). *แผนพัฒนาทิศทางการปฏิบัติงานกระทรวงศึกษาธิการและส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัด*. จากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานวัดกรรมการจัดการศึกษา
- รัตนา เมืองจินดา (2553). *การศึกษาความพึงพอใจของครูแนะแนวที่มีต่อบริหารงานแนะแนว ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี)
- วิภา ชัยยะ (2553). *การบริหารงานแนะแนวมิติใหม่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงราย*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)
- วุฒิชัย ปลื้มจิต (2553). *สภาพการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช)
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2558). *PDCA หัวใจสำคัญของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง*. Productivity World. Operations. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2560 จาก <http://www.ftpi.or.th/>
- สุภาวดี ทองบุญสง (2556). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
- สุรางค์ ไชยสงคราม (2557). *การบริหารงานแนะแนวของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์)
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559). *การขับเคลื่อนการดำเนินงานสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ (Work Experience) ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3*. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2560 จาก <http://www.supergen.com>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560). *การสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ (Work Experience) ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2560 จากกระทรวงศึกษาธิการ, 2560 จากเว็บไซต์:

<http://www.supergenz.com>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้ง.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553). *ระบบการแนะแนวในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 (2560). *ข้อมูลครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี*. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2560 จาก เว็บไซต์ <http://www.secondary3.go.th/main>.

อาทิมา จันทร์แจ่มแจ็ง (2558). *การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม)

Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale in Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.

